

Νίκος Λυγερός

Η ευφυΐα είναι μια παράμετρος που ξεχωρίζει τους ανθρώπους και εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους. Στην περίπτωση του επιστήμονα Νίκου Λυγερού το αποτέλεσμα της μέτρησής της και μόνο (IQ 189) είναι το μικρότερο μέγεθος ώστε να περιγράψει την πολυσιχιδή προσωπικότητα και το πολύπλευρο έργο, προσφορά στην επιστήμη και τις τέχνες, του Βολιώτη "ευφυέστερου Έλληνα" στον κόσμο...

Ο δείκτης IQ 189, είναι σχεδόν διπλάσιος του μέσου ανθρώπου και συναντάται μόνο σε 1 στα 80.000.000 άτομα! Η πρώτη φορά που είδα -πληροπικά τουλάχιστον- τον Νίκο Λυγερό ήταν σε μια ιδιαίτερη συνέντευξη αργά το βράδυ σε κρατικό κανάλι. Οι απαντήσεις του με κράτησαν ξύπνια και σίγουρα εντυπωσιάστηκα από το ύψος ενός νέου ανθρώπου που όπως ο ίδιος λέει, γεννήθηκε γέρος! Με έκπληξη έμαθα ότι είναι Βολιώτης και στην πόλη μας, πέρασε τα παιδικά του χρόνια, μέχρι την ηλικία των 12, οπότε και μετακόμισε με την οικογένειά του στη Γαλλία.

Πριν λίγες ημέρες, έργα του φιλοξενήθηκαν στο κέντρο τέχνης ΝΤΕ ΚΙΡΙΚΟ και με αφορμή αυτή την έκθεση είχαμε τη χαρά να επικοινωνήσουμε μαζί του. Με βάση το νόμο των πιθανοτήτων, είχα απειροελάχιστες πιθανότητες να γνωρίσω στη ζωή μου τον εξυπνότερο Έλληνα και δεν ξέρω αν και πότε θα έχω ξανά ευκαιρία να μιλήσω με έναν άνθρωπο με τόσο υψηλό δείκτη νοημοσύνης! Η ανταπόκριση στην πρόσκληση ήταν πλέον θετική, και το άγχος μου για το ύψος των ερωτήσεων, έκδηλο! Η πολυπραγμοσύνη του καθηγητή Λυγερού, σε καθλώνει...

Η έκθεσή σας στο κέντρο τέχνης Ντε Κίρικο στην πόλη του Βόλου άνοιξε την αυλαία των εκθέσεων του Φθινοπώρου. Είναι η πρώτη φορά που φιλοξενηστέ στην γενέτειρά σας και είναι γεγονός ότι η έκθεσή σας αποτελεί το αποτέλεσμα της μελέτης του Vincent Van Gogh. Να ρωτήσω λοιπόν τι θα θέλατε να αποκομίσουν οι επισκέπτες. Θέτω την ερώτηση με αφορμή τη δική σας παράτρηση να δούνε την έκθεση και υπό το πρίσμα της μουσικότητας.

Σπάνια, οι μελέτες για τον Vincent van Gogh βασίζονται πάνω στις έννοιες της ανθρωπότητας και του χρόνου. Σ' αυτήν την έκθεση μελετάμε τις ιδιομορφίες που χαρακτηρίζουν το έργο, το οποίο δημιούργησε την οντότητα. Εξετάζουμε τη διαδικασία κι όχι μόνο το αποτέλεσμα. Ο επισκέπτης ψηλαφίζει μόνο τα ίχνη της αλληγοραφίας του, όταν κοιτάει τους πίνακες και δεν βλέπει την ερμηγεία του κόσμου. Ο κόσμος, η ανθρωπιά κι η μνήμη του Vincent είναι γενναίοι. Θα θέλαμε, λοιπόν, ν' αφήσει περισσότερες στιγμές το βλέμμα του πάνω στη γεωμετρία της χρωματικής μάζας. Μόνο έτσι θ' ακούσει τα κομμάτια του χρόνου και τη μουσική της σιωπής.

Έχετε ασχοληθεί πολύ με τον Van Gogh, ποιά ήταν το κίνητρο της μελέτης σας; Τι είναι αυτό που ξεχωρίσατε στα έργα του Ολλανδού καλλιτέχνη;

Το κίνητρο της μελέτης του Ολλανδού καλλιτέχνη, είναι η διάσωση του έργου των δασκάλων της ανθρωπότητας. Δεν εξετάζουμε μόνο το εσωτερικό των Κάτω Χωρών ή το χρώμα της Νότιας Γαλλίας, αλλά την προσπάθεια ενός ανθρώπου να γίνει ζωγράφος και μιας ζωγραφικής να γίνει ανθρώπινη. Το μονοπότι του Vincent Van Gogh δεν είναι τόσο φωτεινό όσο του Leonardo Da Vinci κι επιτρέπει την ανακάλυψη μερικών νοητικών σχημάτων της

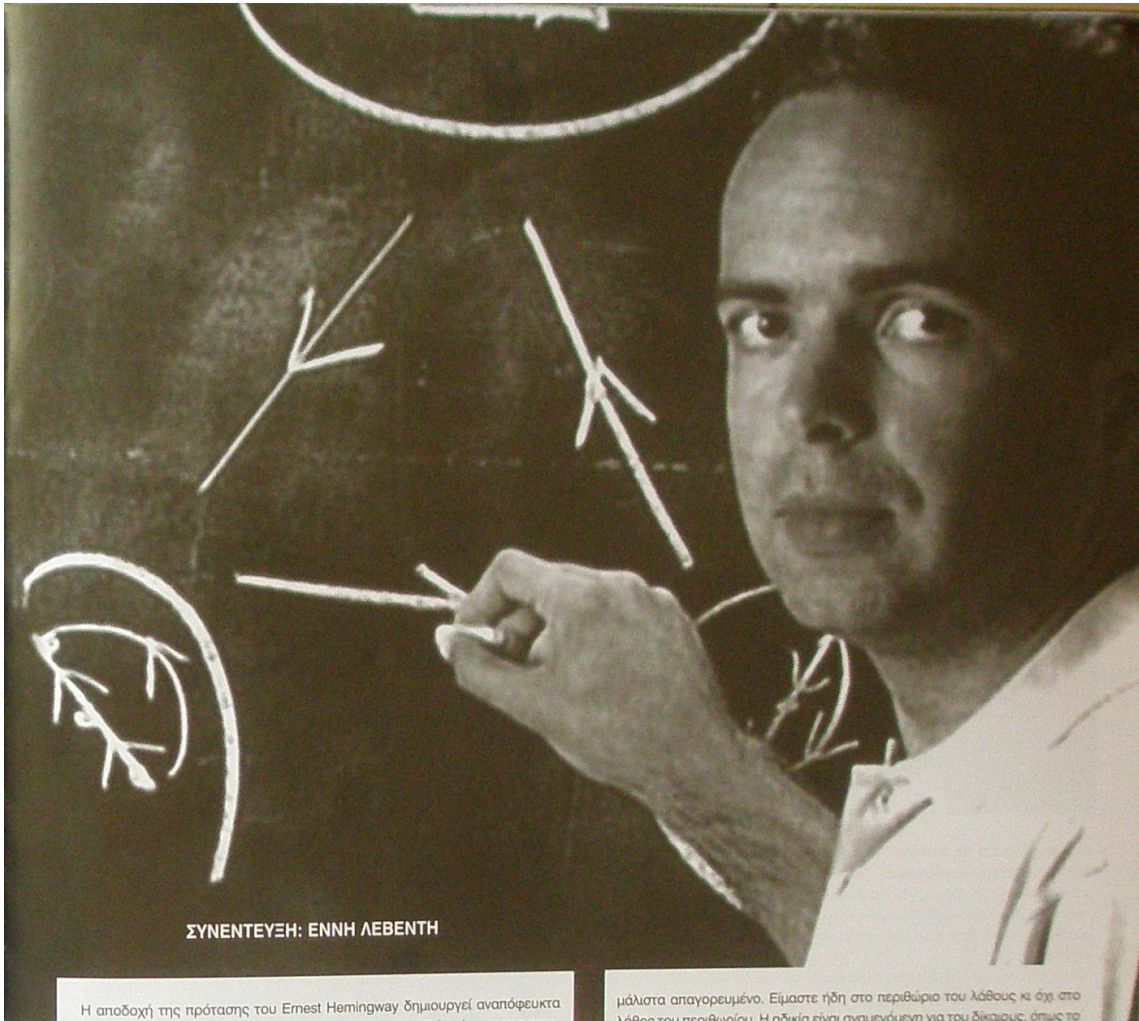
αρχιτεκτονικής των συναισθημάτων για ν' αγγίξουμε και τον κόσμο του Charles Baudelaire και του Arthur Rimbaud.

Πώς νιώσατε κατά την ολιγοήμερη διαμονή σας στο Βόλο; Έχετε κρατήσει κάποιες σχέσεις, επαφές από τα παιδικά σας χρόνια;
Ο Βόλος ανήκει στη θεωρία των σχέσεων μου. Τα στοιχεία του είναι το ουδέτερο στοιχείο της ομάδας μου. Η δομή του έγινε ανοιχτή για μένα. Είναι Πηγή Ρωμοσύνης για την ποίηση, Τριάντα φιλιό του Ήλιου για το μυθιστόρημα κι ο Κένταυρος κι ο Τίτανας για την όπερα. Τα δεσμά έγιναν δεσμοί κι η αντίδραση, αντίσταση. Εδώ έμαθα την έννοια της θυσίας κι όχι μόνο στο σάκι.

Ο Δήμος Βόλου δια χειρός του εκπροσώπου του, Δημάρχου κ. Βούλγαρη, σας απένειμε την πλακέτα τιμής. Είναι σίγουρη πως είναι αρκετές φορές που η διαφορετικότητά σας επιβραβεύεται. Ωστόσο έχετε ποτέ νιώσει πως η καλύτερη φίλη της δόξας, της επιτυχίας, είναι η μοναξιά;

Η δόξα είναι η αποδοχή των πολλών και δεν νομίζω ότι συνάδει με τη μοναξιά. Μ' αγγίζει περισσότερο το κλέος κι οι δάσκαλοι μέσω της σπανιότητας. Δεν μπορείς να βραβευτείς ένα δέντρο, γιατί είναι δέντρο. Αλλά μπορείς να το κάνεις για έναν άνθρωπο. Όσο αφορά στην τιμή, μόνο το αξίον εστί έχει σημασία. Η πάλη έχει κι αυτή τους κανόνες της αλλά παραμένει ελεύθερη, ακόμα κι αν είναι ελληνο-ρωμαϊκή. Τα παράλογα της κοινωνίας αντιμετωπίζονται μόνο με τα παράδοξα της ανθρωπότητας. Η τιμή ενός αγνώστου είναι μόνο και μόνο η αξία του. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχουν εκπαιώσεις για μας, διότι όπως γράφει ο Γιάννης Ρίτσος "σε γονατίζουν μόνο όταν γονατίζεις".

Ο Χέμινγουэй έχει πει πως το σπανιότερο πράγμα που διακρίνει στους ευφυείς ανθρώπους ήταν η ευτυχία. Εσείς συμφωνείτε; Για σας πώς ορίζεται η ευτυχία;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΕΝΝΗ ΛΕΒΕΝΤΗ

Η αποδοχή της πρότασης του Ernest Hemingway δημιουργεί αναπόφευκτα ένα παράδοξο, αν δεν εχθάσουμε την αυτοκτονία του, διότι είναι αυτοαναφορική. Το πρόβλημα της ευτυχίας είναι ότι βασίζεται στην τύχη, ενώ η νοημοσύνη σχετίζεται με την ανάγκη. Η ευτυχία είναι ένας κοινωνικός στόχος κι η κοινωνία μια μόδα. Το μέλλον της ανθρωπότητας είναι η νοημοσύνη, διότι υπάρχει η ανάγκη της εξέλιξης. Η ευτυχία παράγει δυστυχία. Για μας η χαρά των άλλων ήδη επαρκεί.

Έχετε πει: "Ο ευφυής άνθρωπος παραμένει ένας ελεύθερος πολιορκημένος"; Δεν είναι μελαγχολικό αυτό; Αν και πιστεύω ότι κάπως έτσι μπορούμε να χαρακτηρίσουμε κι έναν ερωτευμένο άνθρωπο...

Ο ερωτευμένος άνθρωπος είναι ικανός να κάνει υπερβάσεις που δεν θα του επέτρεπε η κοινωνία εκτός πλαισίου. Είναι μία έκφραση της ελευθερίας, μόνο που είναι απόλυτη. Ο ευφυής άνθρωπος έχει την ίδια ιδιότητα, μόνο που είναι συνειδητοποιημένος. Η δράση του είναι το αποτέλεσμα της σκέψης του, ακόμα κι αν αυτή είναι ένα συνονθύλευμα συναισθημάτων. Η πολιορκία σχετίζεται με τη συνείδηση, η οποία είναι σκέψη πάνω στη σκέψη. Ο ευφυής άνθρωπος ακολουθεί το σχήμα που ανακάλυψε ο Επίκτητος.

Είστε πολύ νέος και ταυτόχρονα θεωρήσατε σχεδόν σαφώς, με τον χαρακτηρισμό ενός από τους ευφυέστερους ανθρώπους στον κόσμο να ακολουθεί κάθε σας πράξη. Είναι βάρος αυτό κάποια στιγμή για σας; Θέλω να πω, πόσο μικρό είναι το περιθώριο για λάθη στη ζωή σας και σε πιο κομμάτι θα δικαιολογούσατε τον εαυτό σας;

Για κάποιον που γεννήθηκε γέρος, το να είναι νέος αποτελεί άλλο ένα παράδοξο, το οποίο λύνεται με την ανάγνωση των νεκρών και τη γραφή για τους αγέννητους. Με άλλα λόγια, είμαστε ήδη ένα λάθος για την κοινωνία και

μάλιστα απαγορευμένο. Είμαστε ήδη στο περιθώριο του λάθους κι όχι στο λάθος του περιθωρίου. Η αδικία είναι αναμενόμενη για το δίκαιος, όπως το απέδειξε ο Albert Camus. Δεν έχουμε δικαιολογία, είμαστε απλώς καταδικασμένοι εις ζωή. Το μόνο που μας αφορά είναι η δικαιοσύνη κι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

"Η νοημοσύνη είναι η πάλη της ανάγκης εναντίον της τύχης" έχετε πει σε συνέντευξη σας. Πιστεύετε λοιπόν στις πρόψεις που κατευθύνουν την πορεία μας και όχι στα τυχαία γεγονότα που συμβαίνουν τη ζωή μας;

Ακολουθώ την αρχή του Karl Popper περί αυτοπροφητείας. Η νοημοσύνη του ανθρώπου είναι μέλλον εγκλωβισμένο στο παρελθόν. Η σκέψη μας δημιουργεί την επόμενη πραγματικότητα. Δεν είναι μόνο πορεία σ' ένα γνωστό κόσμο, αλλά ένα δυναμικό πεδίο σε μία πολλαπλότητα. Η τυχαία ύπαρξη κι είναι μάλιστα θεμελιώδης στην κβαντική φυσική, αλλά η πολλαπλότητα και το χάος είναι δημιουργικά εκτός ισορροπίας, καθώς το απέδειξε ο Ilya Prigogine. Η πορεία μας είναι το αποτέλεσμα της δράσης μας.

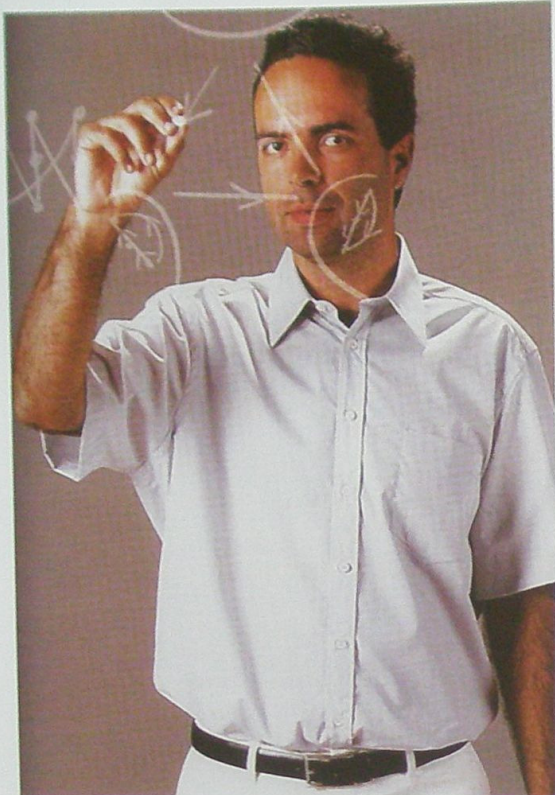
Πόσο καθοριστικός είναι ο ρόλος των αριθμών τελικά στην συμπεπτική ισορροπία;

Ο Galileo Galilei έλεγε ότι το βιβλίο του σύμπαντος είναι γραμμένο με μαθηματικά, τα οποία είναι μία κομψή, με την έννοια του Gregory Chaitin, κωδικοποίηση της γνώσης. Σε αυτό το πλαίσιο οι αριθμοί δεν έρχονται σε αντιπαράθεση με τα γράμματα. Είναι απλώς μια παγκόσμια μορφή που βρίσκεται στον πυρήνα των γλωσσικών προβολών. Κι ο ρόλος των αριθμών δεν είναι μόνο μια μαθηματική πρόκληση, αλλά και η μουσική της σιωπής, όπως προσαθήσαμε να το αναδείξουμε στο διηγημά μας: Ο δεκάλογος των πρώτων.

Υπάρχει τρόπος να βελτιώσει κάποιος το IQ ή όλα είναι στο DNA μας;

Ο δείκτης νοημοσύνης, όταν μετράται με τα κλασικά τεστ του τύπου

Ο άνθρωπος είναι κομμάτι χρόνου κι ανθρωπότητα. Είναι ελεύθερος, όταν παράγει έργο. Συνεπώς, η "χαλάρωση" είναι ανούσια για την ανθρωπότητα και δεν έχει νόημα για μας.

Πιστεύετε πως ο ρόλος ενός συντρόφου στη ζωή, είναι απόρροια του χώρου που αφήνει κανείς για να μπει στη ζωή του κάποιος άνθρωπος, είναι η αδυναμία να μείνουμε μόνοι ή τελικά δεν είναι σημαντικός παράγοντας για την συναισθηματική μας αρμονία;

Είμαστε πάντα μόνοι. Οι παρέες είναι απλά κοινωνικές ψευδοσθήσεις. Ενώ με τον σύντροφο μοιραζόμαστε τη μοναξιά. Αλληλογνωρίζουμε κι αλληλοσυμπληρωνόμαστε. Ο σύντροφος δεν λειτουργεί στο πλαίσιο της ταυτότητας. Καθώς ζούμε με τον άλλον, όπως υπάρχουμε μέσω της συνύπαρξης, αναζητούμε τη διαφορά που κάνει τη διαφορά που έχει ένα κοινό στοιχείο. Ακολουθούμε κατά κάποιο τρόπο το νοητικό σχήμα του Yin-Yang. Η αρμονία δεν είναι απλώς μία ισορροπία. Η σχέση με τον σύντροφο είναι η πρώτη μη εκφυλισμένη περίπτωση, ως έννοια της ανθρωπότητας. Γι' αυτό το λόγο λειτουργεί ήδη η θεωρία της κενότητας.

Το γεγονός ότι καταπιάνεστε με πολλά πράγματα ταυτόχρονα δεν σας φοβίζει, από την άποψη ότι ίσως να μην αφήσετε ένα ισχυρό αποτύπωμα σε κάποιον συγκεκριμένο τομέα;

Είναι η εξειδίκευση που κοπιάζει τα πολλά, η γνώση ασχολείται με την ουσία. Η νοημοσύνη ασχολείται αποκλειστικά με την ανθρωπότητα μέσω της σκέψης. Το αποτύπωμα έχει κι αυτό ημερομηνία λήξης. Είναι καταλληλότερο να σκεφτόμαστε ότι δεν θ' αφήσουμε τίποτα μόνοι μας. Πρέπει, λοιπόν, να συνεργαστούμε με τους άλλους και να δωρίσουμε το αποτέλεσμα, το έργο στην ανθρωπότητα, η οποία ζει μόνο μ' αυτό. Οι ιδιομορφίες κι ειδικά οι παγκόσμιες πρέπει να έχουν πολλές νοητικές σχέσεις, για να ενισχύσουν τον ιστό της ανθρωπότητας. Αυτός είναι ο λόγος ύπαρξης κι όχι η δικαιολογία. Η δικαιοσύνη δεν επαρκεί για τους δίκαιους.

Weschler, Cattell ή Stanford-Binet, είναι το ολικό κι ολιστικό αποτέλεσμα προεγγύσεων που αναδεικνύουν το g-factor. Πιο απλά, η νοημοσύνη είναι ο γνωστικός πυρήνας της σκέψης. Με άλλα λόγια, η σκέψη είναι το σύνολο των προεκτάσεων της νοημοσύνης. Ανταλμβανόμαστε, λοιπόν, ότι γενιόμαστε με τη νοημοσύνη αλλά γινόμαστε στοχαστές. Κατά συνέπεια, το πλαίσιο της εξέλιξης αφορά τη σκέψη κι όχι τη νοημοσύνη.

Ιδρύσατε την οργάνωση The Pi Society και για να γίνει κάποιος μέλος πρέπει να έχει IQ μεγαλύτερο από 176, πράγμα που σημαίνει ένας άνθρωπος στο εκατομμύριο. Πόσα μέλη έχετε σήμερα;

Είμαστε 14 μέλη.

Αν μετρούσαμε το EQ σας, πιστεύετε ότι θα είχαμε εξίσου υψηλό δείκτη με το IQ;

Δεν το πιστεύω, το ξέρω, γιατί έχει μετρηθεί κι είναι υψηλότερο!

Με τόσες πολλές δραστηριότητες σίγουρα δεν έχετε πολύ ελεύθερο χρόνο, όταν όμως βρείτε λίγο χρόνο, πώς χαλαρώνετε;

Ο άνθρωπος είναι κομμάτι χρόνου κι ανθρωπότητας. Είναι ελεύθερος, όταν παράγει έργο. Η έννοια του ελεύθερου χρόνου είναι καθαρά κοινωνική κι αφορά όσους ανήκουν στο χώρο εργασίας και μόνο. Συνεπώς, η χαλάρωση είναι ανούσια για την ανθρωπότητα και δεν έχει νόημα για μας.

info

Ως ερευνητής κατέχει διάφορα παγκόσμια ρεκόρ στους τομείς της άλγεβρας, της θεωρίας αριθμών και της συνδυαστικής. Είναι επισκέπτης καθηγητής στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στη Σχολή Εθνικής Αμυνας, στην Αστυνομική Ακαδημία, στη Σχολή Πολεμικής Μεταφραστής στα γαλλικά δικαστήρια είναι συγγραφέας σκηνοθέτης ποιητής επιστημονικός σύμβουλος καθηγητής προικισμένων παιδιών, διερμηνέας και Καραθεοδωρή που έχει στόχο την ανάδειξη της επιστημονικής μορφής του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, του μεγαλύτερου μαθηματικού της σύγχρονης Ελλάδας. Έχει ιδρύσει την οργάνωση "The Pi Society" στην οποία για να εγγραφεί κάποιος πρέπει να έχει IQ 176 και πάνω, βαθμούς νοημοσύνης που σύμφωνα με στατιστικές αντιστοιχεί σ' έναν άνθρωπο στο εκατομμύριο. Ο 40χρονος σήμερα Βολιώτης ασχολήθηκε ερευνητικά με την άλγεβρα και τη θεωρία των αριθμών φυσικής, μυθολογίας, θρησκείας, ιστορίας, αρχαιολογίας, κινηματογράφου, ζωγραφικής, μουσικής, πολιτικής, κοινωνιολογίας, στρατηγικής, μαθηματικών, οικονομίας. Έχει εκδώσει λογοτεχνικά βιβλία και ποιητικές συλλογές, είναι ζωγράφος ενώ γράφει και σκηνοθετεί θεατρικές παραστάσεις. Αξίζει να συμπληρώσουμε ότι παίζει σκάκι από 2 ετών.